

Posudek vedoucího diplomové práce

Jméno diplomanta: Lucie Ottingerová

Téma a rozsah práce: Zrušení rozhodčího nálezu v systému Washingtonské úmluvy o řešení sporů z investic (89 s. včetně seznamu pramenů, abstraktů a klíčových slov).

Datum odevzdání práce: červen 2013

1. Aktuálnost (novost) tématu:

Diplomantka se ve své práci zabývá již dlouhou dobu diskutovaným a stále aktuálním tématem, jímž je možnost zrušit rozhodčí nález a v investičním sporu. Narozdíl od obchodní arbitráže, mají investiční spory jisté specifikum, že v tom, že důvodem sporu je nejčastěji pochybení státu při výkonu svých vrchnostenských funkcí a sporem jsou dotčeny veřejné prostředky, a to v nemalém rozsahu. To vyvolává tlak na zvýšenou snahu kontrolovat jednání státních orgánů. Proto je tlak na maximálně možnou kontrolu rozhodčího řízení prostřednictvím revize rozhodnutí rozhodčího senátu diskutován v posledních letech stejně vehementně jako stejně jako snaha učinit rozhodčí řízení v daných sporech co nejvíce transparentní. Právě tyto dva aspekty rozhodčího řízení začínají významně odlišovat rozhodčí řízení v investičních sporech od obchodních sporů řešených před nezávislými rozhodci. Existují jistě hlasy pro i proti, transparentnost a přezkoumávání řízení není nijak tradiční ani ve sporech mezi státy. Časy se však mění a jak ukazuje zkušenost s rozhodováním sporů v rámci WTO, příznivci nových směrů získávají pod nohama stále pevnější půdu. Přece jen, v oblasti mezinárodního ekonomického práva lze přistupovat k těmto otázkám poněkud inovativně, když jde o peníze, není nutno držet se tradičního diskrétního diplomatického způsobu řešení sporů. Zajímavé na práci je rovněž to, že inspiruje k zamyšlení o tom, do jaké míry se jednotlivé tradiční mechanismy řešení mezinárodních sporů v průběhu let proměnily a jak té které oblasti mohou vyhovovat poněkud jiné principy než ony tradiční a obecné. Fragmentace mezinárodního práva, spojená s jeho růstem vyžaduje při řešení základních otázek nesporně jistou flexibilitu a v každé oblasti mezinárodního práva mohou proto specifika vést i k zjištění, že jisté procesy je nutno přizpůsobit povaze vztahů, které jsou danou oblastí upraveny.

2. Náročnost tématu:

Zpracování práce vyžadovalo, aby diplomantka prostudovala a analyzovala řadu relevantních primárních a sekundárních informačních zdrojů, zejména monografií a odborných článků, ale zejména rozhodnutí rozhodčích tribunálů, národních soudů. Diplomantka tento úkol zvládla bez sebemenšího zaváhání.

3. Hodnocení práce:

Práce je členěna do pěti kapitol. První kapitola představí mezinárodní investiční právo jako poměrně specifickou oblast mezinárodního práva veřejného, včetně jeho základních komponentů, s nimiž diplomantka pracuje v dalších částech práce. Kapitola druhá je věnována obecnému procesnímu rámci řízení o zrušení nálezu od okamžiku podání žádosti Středisku až po předložení sporu novému rozhodčímu soudu po zrušení původního nálezu. Třetí kapitola přibližuje institut zrušení rozhodčích nálezů jak v teoretické rovině za pomoci srovnání s principem apelace, tak v rovině praktické na úrovni analýzy čl. 52 Úmluvy. Účelem této kapitoly je demonstrovat povahu řízení podle čl. 52 Úmluvy jako výjimečného nástroje usilujícího o maximální zachování konečnosti vydaného nálezu. Kapitola čtvrtá aplikuje tento obecný poznatek na rozhodovací praxi ad hoc výborů ve vztahu k jednotlivým důvodům pro zrušení nálezu podle čl. 52 odst. 1 Úmluvy. Právě tato kapitola následně umožňuje formulovat odpověď na první a primární otázku této práce. V poslední kapitole diplomantka analyzuje diskuzi o zavedení apelačního systému do režimu ICSID a snaží se z ní vyvodit závěr o potřebnosti a užitečnosti reformy systému. V závěru této práce zobecňuje dosažené poznatky a snaží se zodpovědět obě položené otázky.

Práce se koncentruje na relativně úzkou oblast, je však zřejmé, že o přes takovéto zúžení nemůže diplomantka zabíhat do příliš velkých prodrobností. Každá z dílčích analýz by mohla podstatně přesáhnout rozsah stanovený pro diplomové práce. Práce konzistentní a ve svém souhrnu je zpracována pečlivě a srozumitelně.

4. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

Práce je po formální stránce velmi dobře zpracována, na velmi dobré úrovni je práce s citovanými primárními i sekundárními prameny. Práce je logicky členěna, autorka se drží zvolené struktury a práci lze z formálního hlediska hodnotit kladně.

5. Doporučení:

Celkově práci hodnotím kladně, diplomantka prokazuje, že je schopna zorientovat se v poměrně komplexní problematice a zpracovat ji srozumitelným způsobem. Pro ústní obhajobu bych rád položil následující otázky:

Jaký je rozdíl mezi revizí rozhodčího nálezu v rámci ICSID a odvolací procedurou WTO?

Jaký jsou výhody a nevýhody revizního mechanismu obecně a jaké výhody či nevýhody skýtá revize v rámci ICSID ve srovnání s revizí nálezů přijatých v rámci ad hoc sporů, zejména podle pravidel UNCITRAL.

V Praze dne 9. září 2013

Vladimír Balaš